

การควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

นางวิลาสินี สิริโสภณ
วิทยาการเชี่ยวชาญ
กลุ่มงานกฎหมาย ๓ สำนักกฎหมาย

๑. ความเป็นมาและความสำคัญ

ในชีวิตประจำวันของทุกคน มีความเกี่ยวข้องกับการชำระเงินอยู่ทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นการชำระเงินเพื่อซื้อสินค้า/บริการ การโอนเงินหรือการทำธุรกรรมการเงินอื่นใด การขยายตัวของเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การบริการด้านการชำระเงินมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบการชำระเงินมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น การให้บริการมีความรวดเร็วและคล่องตัวมากขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจและประชาชน และมีผู้ให้บริการรายใหม่ๆ เกิดขึ้น รวมทั้งมีการนำเอากระบวนการชำระเงินเข้าไปในระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือเรียกกันว่า ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Payment)

ปัจจุบันธุรกิจบริการการชำระเงิน ทางอิเล็กทรอนิกส์ มีการแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในเชิงพาณิชย์เช่นเดียวกับผู้ให้บริการในภาคเอกชน แต่ปัจจุบันยังไม่มีการควบคุมดูแลการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบ ต่อความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ ความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณชน จึงมีการกำหนดการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงิน ทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อให้การควบคุมดูแลธุรกิจดังกล่าวทั้งระบบมีมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในกรณีผู้ให้บริการที่เป็นภาคเอกชนและผู้ให้บริการที่เป็นหน่วยงานของรัฐ

๒. ความหมาย

การควบคุมดูแลธุรกิจบริการ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ได้กำหนดความหมายไว้ดังนี้

๒.๑ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายความว่า การโอนสิทธิการถือครองเงินหรือการโอนสิทธิการถอนเงิน หรือหักเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้ใช้บริการที่เปิดไว้กับผู้ให้บริการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งหมดหรือบางส่วน

๒.๒ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามประมวลกฎหมายอาญา

๒.๓ บัตรเครดิต หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ให้บริการออกให้แก่ผู้ใช้บริการเพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใด แทนการชำระด้วยเงินสด หรือเพื่อใช้เบิก ถอน โอน หรือทำธุรกรรมอื่นใด ที่เกี่ยวกับเงิน และผู้ให้บริการจะเรียกให้ผู้ใช้บริการชำระเงินในภายหลัง

๒.๔ บัตรเดบิต หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ให้บริการออกให้แก่ผู้ใช้บริการเพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใด แทนการชำระด้วยเงินสด หรือเพื่อใช้เบิก ถอน โอน หรือทำธุรกรรมอื่นใด ที่เกี่ยวกับเงิน ตามมูลค่าของเงินที่ผู้ใช้บริการได้ฝากไว้กับผู้ให้บริการ

๒.๕ เงินอิเล็กทรอนิกส์ หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ให้บริการออกให้แก่ผู้ใช้บริการซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยมีการชำระเงินให้แก่ผู้ให้บริการไว้ล่วงหน้า เพื่อนำไปใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใด แทนการชำระด้วยเงินสด และได้มีการบันทึกมูลค่าหรือจำนวนเงินที่ชำระไว้ล่วงหน้า

๒.๖ อีดีซี (Electronic Data Capture : EDC) หมายความว่า อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับการรับส่งข้อมูลการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์จากบัตรเครดิต บัตรเดบิต เงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์อื่นใด ไปยังผู้ให้บริการซึ่งออกบัตร

๒.๗ เครือข่ายอีดีซี (EDC Network) หมายความว่า เครือข่ายรับส่งข้อมูลอีดีซีที่มีศูนย์กลาง หรือจุดเชื่อมต่อการรับส่งข้อมูลระหว่างผู้ใช้บริการเครือข่าย

๒.๘ เครือข่ายบัตรเครดิต หมายความว่า เครือข่ายการให้บริการรับส่งข้อมูลการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์จากบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรไปยังผู้ให้บริการซึ่งออกบัตรเช่นว่านั้น เพื่ออนุมัติการใช้บัตรในการทำรายการแต่ละรายการ หรือรับส่งข้อมูลเรียกเก็บเงินอันเกิดจากการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตลอดจนการหักทอนบัญชีระหว่างกัน

๒.๙ บริการสวิตซ์ซึ่งในการชำระเงิน (Transaction Switching) หมายความว่า บริการเป็นศูนย์กลาง หรือจุดเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลรายการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ให้บริการตามที่ตกลงกัน

๒.๑๐ บริการรับชำระเงินแทน หมายความว่า บริการรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์แทนเจ้าหนี้

๒.๑๑ บริการหักบัญชี (Clearing) หมายความว่า บริการรับส่ง ตรวจสอบ และยืนยันข้อมูลตามคำสั่งการชำระเงิน สำหรับนำไปคำนวณหายอดเงินแสดงความเป็นเจ้าหนี้ หรือลูกหนี้ของผู้ใช้บริการ เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวไปทำการชำระดุลระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ ทั้งนี้ รวมถึงการจัดการเพื่อให้กระบวนการชำระดุลสำเร็จลุล่วงด้วย

๒.๑๒ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ หมายความว่า สถาบันการเงินเฉพาะกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจ สถาบันการเงิน

๓. การประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ใด ที่ผู้ให้บริการจะต้องแจ้งให้ทราบ ชื่นทမ်းเขียน หรือได้รับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการแจ้งให้ทราบ การชื่นทမ်းเขียน และการขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการให้ยื่นแบบการแจ้งให้ทราบ แบบการขอชื่นทမ်းเขียน หรือแบบการขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี พร้อมด้วยเอกสารที่มีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ให้บริการตามบัญชี ก ได้แก่ (ก) แผนฉุกเฉินหรือระบบให้บริการสำรองเพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง (ข) นโยบายและมาตรการการรักษาความปลอดภัยทางระบบสารสนเทศซึ่งอย่างน้อย ต้องมีมาตรฐานตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด

(๒) ผู้ให้บริการตามบัญชี ข และบัญชี ค ได้แก่

(ก) เอกสารตาม (๑)

(ข) นโยบายและแผนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(ค) แผนปฏิบัติการเตรียมการรองรับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(ง) ระบบบริหารและจัดการความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน ทางอิเล็กทรอนิกส์

(จ) ผลการศึกษาความเป็นไปได้และประเมินความเสี่ยงในการให้บริการ รวมทั้งแผนฉุกเฉินรองรับกรณีเกิดปัญหา เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการให้บริการของผู้ให้บริการแต่ละบัญชี ธปท. จะประกาศกำหนด ให้ยื่นเอกสารที่มีรายการเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ก็ได้

ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการตามบัญชี ก หรือบัญชี ข ยื่นแบบการแจ้งให้ทราบหรือแบบการขอขึ้นทะเบียน พร้อมทั้งเอกสารต่อผู้ว่าการหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมาย และหากปรากฏว่าสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการนั้น ยื่นเอกสารครบถ้วน รวมทั้งปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด แล้วให้ออกใบรับแจ้งหรือใบรับขึ้นทะเบียนให้แก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ตรวจสอบภายหลังพบว่าผู้ให้บริการตามบัญชี ก หรือบัญชี ข ผู้ใดยื่นเอกสาร หรือหลักฐานใดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือมีกรณีที่มีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายแจ้งให้ผู้ให้บริการ นั้นทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วน แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง ในกรณีที่ผู้ให้บริการนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ให้บริการนั้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมก็ได้

ในกรณีที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการตามบัญชี ค ได้ยื่นแบบการขอใบอนุญาตพร้อมทั้งเอกสาร ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ผู้ว่าการมอบหมายตรวจสอบความครบถ้วน และถูกต้องของเอกสาร และการดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่พบว่าเอกสาร หรือหลักฐานใดไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง หรือยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายแจ้งให้สถาบัน การเงินเฉพาะกิจที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนก่อนเสนอ คณะกรรมการเพื่อออกใบอนุญาต ในกรณีที่ปรากฏว่าสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการตามบัญชี ค ยื่นเอกสาร ครบถ้วนและถูกต้อง และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการ มอบหมายมีคำสั่งแล้ว ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายเสนอ คณะกรรมการ เพื่อพิจารณาออกใบอนุญาตต่อไป

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการให้บริการของผู้ให้บริการแต่ละราย คณะกรรมการอาจ กำหนดข้อปฏิบัติในการให้บริการของผู้ให้บริการตามบัญชี ก หรือบัญชี ข หรือจะกำหนด เงื่อนไขในการ ให้บริการไว้ในใบอนุญาตของผู้ให้บริการตามบัญชี ค ก็ได้ ข้อปฏิบัติและเงื่อนไขตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นภาระ หรืออุปสรรคเกินสมควรในการให้บริการ ของผู้ให้บริการ

ใบอนุญาตของผู้ให้บริการตามบัญชี ค มีอายุสิบปี ผู้ให้บริการตามบัญชี ค อาจยื่นขอต่ออายุ ใบอนุญาตภายในระยะเวลาเก้าสิบวันแต่ไม่น้อยกว่า หกสิบวันก่อนวันที่ใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ โดยยื่นคำขอต่อ

อายุใบอนุญาตต่อผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ผู้ว่าการมอบหมาย พร้อมทั้งเอกสารที่แสดงหลักฐานการได้รับใบอนุญาตเดิม ให้คณะกรรมการพิจารณาการต่ออายุใบอนุญาตหรือการไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอต่ออายุใบอนุญาต โดยแจ้งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ให้บริการซึ่งยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ในกรณีที่คณะกรรมการแจ้งการไม่ต่ออายุใบอนุญาต และใบอนุญาตเดิมยังไม่สิ้นอายุ ให้ผู้ให้บริการนั้น ยังคงให้บริการตามใบอนุญาตเดิมได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ ในกรณีนี้ คณะกรรมการจะส่งให้ผู้ให้บริการต้องปฏิบัติตามการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการด้วยก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบในการขอต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนด

ในกรณีที่ไ้รับแจ้ง ใ้รับขึ้นทะเบียน หรือใบอนุญาตเป็นผู้ให้บริการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดเสียหายในสาระสำคัญ ให้ผู้ให้บริการยื่นคำขอรับใบแทนต่อผู้ว่าการ หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบในการขอรับใบแทนที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนด

๔. การควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับประเภทธุรกิจบริการ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์แต่ละบัญชี โดยอาจประกอบด้วยเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การเก็บรักษาและการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ

(๒) การตรวจสอบและรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบการให้บริการที่น่าเชื่อถืออย่างสม่ำเสมอ

(๓) การปฏิบัติตามแผน นโยบาย มาตรการ และระบบต่างๆ ที่ผู้ให้บริการยื่น แล้วแต่กรณี

(๔) การกำหนดค่าธรรมเนียมในการให้บริการอย่างชัดเจน

(๕) การรับคำร้องเมื่อมีการร้องเรียน หรือมีข้อโต้แย้งจากผู้ใช้บริการ และการดำเนินการ รวมทั้งกรอบเวลาเพื่อหาข้อยุติ

(๖) การจัดทำบัญชีและรายงานการปฏิบัติการ

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการแต่ละประเภท ธปท. จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บริการเพิ่มเติมที่จำเป็นให้เกิดความเรียบร้อย ในเรื่องดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) การออกหลักฐานการชำระเงิน

(๒) การเก็บรักษาเงินที่จะต้องส่งมอบ

(๓) การกำหนดผลสิ้นสุดของการโอนเงินซึ่งผู้รับสามารถใช้จ่ายเงินได้ทันทีโดยปราศจากเงื่อนไข

(๔) การจัดทำให้มีผู้ตรวจสอบอิสระทางด้านความมั่นคงปลอดภัย ผู้ตรวจสอบอิสระทางด้านความ

มั่นคงปลอดภัย

ให้ผู้ให้บริการตามบัญชี ข และบัญชี ค ต้องปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เกิดปัญหาหรือความบกพร่องในการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้แจ้ง ธปท. ทราบโดยเร็ว

(๒) จัดทำข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับการให้บริการตามพระราชกฤษฎีกานี้ไว้ให้พร้อมที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าตรวจสอบได้ รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบ ในกรณีที่ผู้ให้บริการรายใดประสงค์จะเลิกการให้บริการ ให้ผู้ให้บริการรายนั้น แจ้งให้ ธพท. ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนวันเลิกการให้บริการ และให้ส่งคืนใบรับแจ้ง ใบรับขึ้นทะเบียน หรือใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลิกการให้บริการด้วย ทั้งนี้ หากผู้ประสงค์จะเลิกการให้บริการนั้นเป็นผู้ให้บริการตามบัญชี ข หรือบัญชี ค ให้ ธพท. ประกาศให้ทราบ โดยทั่วกัน ให้ ธพท. มีอำนาจสั่งให้ผู้ให้บริการที่ประสงค์จะเลิกการให้บริการต้องปฏิบัติ อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการก่อนเลิกการให้บริการก็ได้ ในกรณีที่ ธพท. ได้ดำเนินการแล้ว ให้รายงานให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการใช้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเรียกให้ผู้ให้บริการมาให้ข้อมูล หรือส่งเอกสารใดๆ ในการควบคุมดูแลการประกอบ ธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีที่ผู้ให้บริการรายใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ ของ ธพท. ประกาศของคณะกรรมการ หรือพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ ธพท. มีอำนาจสั่งให้แก้ไขหรือ ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

๕. การห้ามประกอบธุรกิจ การพักใช้ และเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่ผู้ให้บริการตามบัญชี ก หรือบัญชี ข ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม ประกาศของ ธพท. ประกาศของคณะกรรมการ หรือพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ผู้ว่าการมอบหมาย รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อดำเนินการ

ในกรณีที่ผู้ให้บริการตามบัญชี ค ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในประกาศของ ธพท. ประกาศของคณะกรรมการ หรือพระราชกฤษฎีกานี้ จนเป็นเหตุให้เชื่อได้ว่า อาจส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ ธพท. ที่สั่งให้แก้ไขให้ถูกต้อง ให้คณะกรรมการดำเนินการตามบทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้จนกว่า ผู้ให้บริการผู้นั้นจะดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดด้วยก็ได้ และให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ให้บริการตามบัญชี ค เมื่อปรากฏว่าผู้ให้บริการตามบัญชี ค นั้น กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) กระทำการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

(๒) ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของ ธพท. ประกาศของคณะกรรมการ หรือพระราชกฤษฎีกานี้ หรือกระทำความผิด ซ้ำอีก จนเป็นเหตุให้เชื่อได้ว่าอาจส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ยังคงดำเนินการต่อไปได้เป็นระยะเวลา หนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน ทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อไปภายหลังครบกำหนดระยะเวลา ให้สถาบัน การเงินเฉพาะกิจนั้นแจ้งให้ทราบ ขอขึ้นทะเบียน หรือขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ภายในระยะเวลา เก้าสิบวันแต่ไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนครบกำหนดระยะเวลา

๖.ประเภทผู้ให้บริการชำระเงินออนไลน์

ธุรกิจ e-Payment หรือระบบรับชำระเงินผ่านช่องทางออนไลน์ จึงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีการแบ่งประเภทผู้ให้บริการชำระเงินออนไลน์ทั้งหมด ๘ ประเภท ดังนี้

- (๑) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) เช่น ไทยสมาร์ตการ์ด ทูมันนี่
- (๒) บริการเครือข่ายบัตรเครดิต
- (๓) บริการเครือข่ายอีดีซี
- (๔) บริการสวิตช์ซิงในการชำระเงิน เช่น ITMX ศูนย์ประมวลผล PCC
- (๕) บริการหักบัญชี เช่น TSD ศูนย์ประมวลผล PCC
- (๖) บริการชำระดุล เช่น ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย
- (๗) การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือผ่านเครือข่าย เช่น ธนาคารพาณิชย์ของไทย สาขาธนาคารพาณิชย์จากต่างประเทศ ผู้ให้บริการที่มีใช้สถาบันการเงิน
- (๘) บริการรับชำระเงินแทน เช่น บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด AIS Pay station, Jaymart Pay point

นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้มีการจัดทำบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา โดยพิจารณาจากความเหมาะสมในการป้องกันความเสียหายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดจากการประกอบธุรกิจเอาไว้ ๓ บัญชี เพื่อให้ผู้ให้บริการได้ทราบว่าธุรกิจของตนจะต้องดำเนินการในลักษณะใด

- ๑. บัญชี ก เป็นธุรกิจที่ต้องแจ้งให้ทราบ ซึ่งได้แก่ การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ที่ใช้ซื้อบริการจากผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ยกเว้นการให้บริการที่ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคโดยมิได้แสวงหาผล กำไร เช่น บัตรแลกซื้ออาหารในศูนย์อาหาร เป็นต้น

- ๒. บัญชี ข เป็นธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียน ซึ่งได้แก่ บริการเครือข่ายบัตรเครดิต บริการเครือข่ายอีดีซี บริการสวิตช์ซิงในการชำระเงินระบบใดระบบหนึ่ง และการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ที่ใช้ซื้อบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากผู้ให้บริการ หลายราย ณ สถานที่ที่อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการรายเดียวกัน เช่น บัตรเติมน้ำมันของบริษัทน้ำมัน

- ๓. บัญชี ค เป็นบัญชีที่ต้องขอรับใบอนุญาต ซึ่งได้แก่ บริการสวิตช์ซิงในการชำระเงินหลายระบบ บริการหักบัญชีบริการชำระดุล บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือผ่านเครือข่าย บริการรับชำระเงินแทน และการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ที่ใช้ซื้อบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากผู้ให้บริการ หลายราย โดยไม่จำกัดสถานที่และไม้อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการเดียว กัน เช่น บัตรเงินสดของเซเว่น อีเลฟเว่น เป็นต้น

๗. ระบบชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์

ระบบชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ มีสองลักษณะดังนี้

(๑) Electronic Payment system คือ กระบวนการส่งมอบหรือโอนสื่อการชำระเงินเพื่อชำระราคา โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารโทรคมนาคม โทรสาร โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ขั้นตอนการชำระเงิน

(๑.๑) ตกลงซื้อสินค้า กรอกข้อมูลบัตรเครดิต *ข้อมูลส่วนนี้ทางร้านไม่สามารถเห็นได้

(๑.๒) ส่งข้อมูลไปยัง Acquiring Bang (ธนาคารที่ฝ่ายร้านค้าใช้บริการอยู่)

(๑.๓) Acquiring Bang ทำการตรวจสอบมายังธนาคารผู้ออกบัตร ว่าเป็นของจริงและสามารถใช้ได้

(๑.๔) Acquiring Bang ทำการเรียกเก็บเงินจากธนาคารผู้ออกบัตร

(๑.๕) ธนาคารผู้ออกบัตรโอนเงินไปยัง Acquiring Bang เข้าสู่บัญชีร้านค้า

(๑.๖) ส่งข้อมูลการชำระกลับไปยังร้านค้า

(๑.๗) ร้านค้าส่งข้อมูลการชำระกลับไปยังลูกค้า เพื่อยืนยันการสั่งซื้อ

(๒) E-Payment มีกระบวนการการชำระเงินด้วยบัตรเครดิตบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากที่สุด ดังนี้

(๒.๑) สั่งซื้อและส่งข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเครดิตไปให้ผู้ขาย

(๒.๒) ผู้ขายยืนยันส่งข้อมูลการสั่งซื้อกลับมายังผู้ซื้อ

(๒.๓) ผู้ขายรับข้อมูลการสั่งซื้อ

(๒.๔) ผู้ขายส่งข้อมูล Encrypted Payment

(๒.๕) Cyber Cash Server รับข้อมูลผ่านทาง Fire wall ถอดรหัสข้อมูลลูกค้าและส่งไปยังธนาคารผู้ขายและผู้ซื้อ

(๒.๖) ธนาคารผู้ขายร้องขอให้ธนาคารผู้ซื้อรับจ่ายเงินตามจำนวนเงินตามยอดบัตรเครดิต

(๒.๗) ธนาคารผู้ซื้อตรวจสอบข้อมูล แล้วส่งกลับไปว่าอนุมัติหรือไม่ และ transfer ยอดเงินให้ผู้ขาย

(๒.๘) Cyber Cash Server รับข้อมูลส่งต่อไปยังผู้ขายเพื่อส่งข้อมูลไปยังผู้ซื้อต่อไปปัจจัยสู่

ความสำเร็จ

สรุป

โดยที่ปัจจุบันธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ มีการแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งได้ให้อำนาจคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ คณะกรรมการฯ มีอำนาจ ติดตามดูแลการประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับในกฎหมายธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติ ในเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ ๓ รูปแบบ คือ ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน ต้องได้รับใบอนุญาต (แล้วแต่กรณี) โดยการกำกับ ดูแล ให้พิจารณาถึงความเหมาะสมในการป้องกัน

ความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงเพื่อรักษา ความมั่นคงทางการเงินและพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับ ในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน

ธนาคารแห่งประเทศไทย ในฐานะกำกับดูแล จึงได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาฯ ช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้กับธุรกิจบริการ ธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐ และความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ ซึ่งแนวทางในการกำกับดูแล จะเน้นการพิจารณาในระดับนโยบายที่เกี่ยวกับความจำเป็น ในการควบคุมหรือกำกับดูแลธุรกิจบริการต่างๆ หรือการให้บริการของรัฐที่อาจมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

๑. สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions : SFIs) จากเว็บไซต์ <https://www.1213.or.th/th/aboutfcc/finservices/Pages/SFIs.aspx> ข้อมูล ณ วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐
๒. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ. ๒๕๕๙ จากเว็บไซต์ <https://ictlawcenter.eta.or.th/laws/detail/royal-dec-epayment-sfis-2559> ข้อมูล ณ วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐
๓. กฎหมายควบคุมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จากเว็บไซต์ www.dlo.co.th/node/151 ข้อมูล ณ วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐